

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐในหน่วยงาน สาธารณสุขในสามจังหวัดเขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย

The Acceptation of Good Governance In The Public Sector Management The Health Department In Three Upper South Provinces of Thailand

สุรพล ลอยไหม / Surapon Loymai

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม / Graduate College of Management, Sriprathum University, Thailand

E-mail: loymaisurapon@gmail.com

ไชยา ยิ้มวิไล / Chaiya Yimwilai

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม / Graduate College of Management, Sriprathum University, Thailand

E-mail: laphatrada.ch@spu.ac.th

ประวัติบทความ

ได้รับบทความ 1 กรกฎาคม 2562 แก้ไข 26 สิงหาคม 2562 ตีพิมพ์ 30 กันยายน 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด เขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยในการบริหารงานที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด เขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย และ 3) กำหนดแนวทางส่งเสริมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด เขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ในจังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 283 คน และผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 30 คน เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ในหน่วยงานสาธารณสุข โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ พบว่า อันดับแรก คือ ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ รองลงมาคือ ด้านหลักความเสมอภาค น้อยที่สุด คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ อยู่ในระดับมาก ปัจจัยในการบริหารงาน โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ไปทิศทางเดียวกันกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ความสัมพันธ์ในระดับสูง

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล, การบริหารกิจการภาครัฐ, หน่วยงานสาธารณสุข

Abstract

This research aims to study; 1) To study the factor affects to the acceptance of good governance in The Public Sector Management The Health Department in three upper south provinces of Thailand 2) To study

the administrative factors that affects the acceptance of good governance in government administration in The Public Sector Management The Health Department in three upper south provinces of Thailand 3) To promote guidelines of the acceptance of good governance The Public Sector Management The Health Department in three upper south provinces of Thailand. The population samplings were administrators and government officials in the District Public Health Office In Chumphon Province Surat Thani And Nakhon Si Thammarat Province for 283 people. And those who provide in-depth interview data for 30 people by used tools as following: Survey researched by questionnaire, In-depth interview and Data analysis based on the data according in this research and calculation of percentage, frequency, mean, standard deviation, T-test, F-Test and Pearson's correlation coefficient. The research found that Overall, the highest level. When considering income, it was found that the first priority was the main focus of consensus, followed by the main aspect. The least equality was the principle of decentralization. The overall management factors are related to the same direction as acceptance good governance principles in government administration. High level in relationship to the same direction.

Keywords: Good Governance, Public Sector Management, Health Department

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) จึงมุ่งเน้นและให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล (Good governance) ต่อการพัฒนาระบบราชการไทยอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง โดยในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2551- 2555) ได้ผลักดันการสร้างระบบราชการไทยให้เป็นกลไกของรัฐที่สำคัญต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีด้วยการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย เพื่อเพิ่มขีดสมรรถนะข้าราชการให้สามารถเรียนรู้ ปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถอำนวยความสะดวกและการให้บริการประชาชนได้อย่างทันทั่วถึง ทั้งนี้ต้องยึดมั่นในหลักจริยธรรมและธรรมาภิบาลโดยการสร้างระบบธรรมาภิบาลสำหรับการกำกับดูแลหน่วยงานของตนเองที่ดีเพื่อให้เกิดความโปร่งใส ถูกต้อง เป็นธรรม เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่องานร่วมกัน เป็นต้น

สำนักงานสาธารณสุขในจังหวัดภาคใต้ตอนบน อันได้แก่ จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 หน้าที่สำคัญอันหนึ่งของกระทรวงสาธารณสุขคือ การจัดให้มีบริการทางการแพทย์ โดยมีโรงพยาบาลและสถานอนามัยต่างๆ ให้การบริการแก่ประชาชนทั่วไป โดยเก็บค่าบริการในทางการแพทย์ในราคาต่ำเพื่อเป็นสวัสดิการแก่ประชาชน ซึ่งหน่วยงานสาธารณสุขจะต้องรองรับผู้ใช้บริการจากระบบสวัสดิการข้าราชการ ระบบประกันสังคม และระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งทำให้มีผู้ใช้บริการจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดปัญหาทั้งในเรื่องของงบประมาณ และบุคลากรที่มีไม่เพียงพอต่อการให้บริการ จนทำให้เกิดปัญหาในการรองรับผู้ป่วย มีสถานที่ไม่เพียงพอ ขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย ได้รับการร้องเรียนจากประชาชนว่าไม่ได้รับการบริการที่ทันต่อความต้องการ ไม่ได้ได้รับความสะดวกในการรักษาพยาบาล โดยเฉพาะสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีประชากรมากเป็นอันดับ 1 และอันดับ 3 ของภาคใต้ ส่วนในจังหวัดชุมพร ถึงแม้ว่าจะมีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับที่ 9 แต่พบว่า หน่วยงานสาธารณสุขยังให้บริการได้ไม่ครอบคลุมทุกโรค ทำให้ผู้ป่วยบางส่วนต้องเดินทางไปรักษาที่โรงพยาบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งก็ทำให้เกิดปัญหาต่อเนื่องมายังการให้บริการในจังหวัดสุราษฎร์ธานีอีกด้วย (กระทรวงสาธารณสุข, 2550).

ดังนั้น การบริหารองค์กรโดยหลักธรรมาภิบาล สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาในการบริหารงาน หากเจ้าหน้าที่ บุคลากรในหน่วยงานสาธารณสุขได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ จะทำให้มีสำนึกรับผิดชอบต่องานมีแนวทางการ

ปฏิบัติงานที่เหมาะสม ไม่เอาเปรียบผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย มีจริยธรรมในการปฏิบัติงาน (อัจฉรา โยมสินธุ์, 2544: 33-38 อ้างถึงใน จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์, 2559: 2) และจะเห็นได้ว่าหน่วยงานสาธารณสุขเองได้ตระหนักถึงความสำคัญและปัญหาที่เกิดขึ้นภายในองค์กร จึงได้ร่วมกันกำหนดแนวทางในการบริหารงาน โดยมีความต้องการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความพยายามในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลมากที่สุด และสอดคล้องกับหลักการที่เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อสังคมและส่วนรวมต่อไป ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรภาครัฐ ว่ามีประโยชน์ต่อประชาชนและสังคมโดยรวม จึงมีความสนใจจะศึกษาการยอมรับหลักธรรมาภิบาลขององค์กรภาครัฐที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน คือ องค์กรด้านสาธารณสุข เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลให้ประสบความสำเร็จ อันจะส่งผลต่อประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด เขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยในการบริหารงานที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด เขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย และ 3) กำหนดแนวทางส่งเสริมการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด เขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้

ในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด เขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย แยกปัจจัยที่นำมาศึกษาเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยในการบริหารงาน

1. ปัจจัยส่วนบุคคล โดยการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ได้มีการให้ความสำคัญกับการศึกษา ปัจจัยส่วนบุคคล โดย แนวคิดของ Schermerhorn, Hunt and Osborn (2003: 60) ได้ทำการศึกษากำหนดปัจจัยส่วนบุคคล 5 ด้านด้วยกัน ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) รายได้ 5) ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ซึ่งได้มีงานวิจัยที่ได้ศึกษาตามแนวคิดดังกล่าว ได้แก่ พวงผกา มะเสนา (2557) วรชัย สิงห์ฤกษ์ (2559) และธนากร สุระจันทร์ และ ณัฐวุฒิ บึงจันทร์ (2560)

2. ปัจจัยในการบริหารงาน เป็นปัจจัยที่ได้รับการศึกษามากแล้วว่ามีผลต่อการบริหารงานขององค์กรต่างๆ โดยแนวคิดที่เป็นที่นิยม คือ แนวคิด แนวคิดหลักตามแบบจำลองของแมคคินเซย์ (McKinsey 7s Framework) ซึ่งประกอบด้วย 1) กลยุทธ์องค์กร (Strategy) 2) โครงสร้างองค์กร 3) ระบบงาน (System) 4) รูปแบบการบริหาร (Style) 5) การมีส่วนร่วมของบุคลากร (Staff) 6) ทักษะบุคลากร (Skill) และ 7) ค่านิยมร่วมองค์กร (Shared value) ซึ่งได้มีงานวิจัยที่ได้ศึกษาตามแนวคิดดังกล่าว เช่น มนญา กัปปวนารสุข (2550) ทิพย์วรรณ จูมแพง, กุหลาบ รัตนัสัจธรรม และวัลลภ ใจดี (2554) พวงผกา มะเสนา (2557) สมล ชุมทอง (2558) วรชัย สิงห์ฤกษ์ (2559)

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้

จากแนวคิดหลักของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552: 9) กำหนดหลักธรรมาภิบาลไว้ 10 ด้านด้วยกัน ประกอบด้วย

1) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการ ตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกัน และมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของประเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการ

ติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ มีงานวิจัยที่สนับสนุน เช่น ประวิช นิลวัชรมณี (2556) และ วรชัย สิงห์ฤกษ์ (2559)

2) หลักประสิทธิภาพ(Efficiency) การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี ที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสม ให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุนแรงงานและระยะเวลา ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม มีงานวิจัยที่สนับสนุน เช่น ดวงตา ราชอาษา (2558) วรชัย สิงห์ฤกษ์ (2559)

3) หลักการตอบสนอง(Responsiveness) การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง มีงานวิจัยที่สนับสนุน เช่น วรชัย สิงห์ฤกษ์ (2559)

4) หลักการรับผิดชอบ(Accountability) การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ มีงานวิจัยที่สนับสนุน เช่น จิตภา เร่งมีศรีสุข(2558) ประวิช นิลวัชรมณี (2556) ดวงตา ราชอาษา (2558) และวรชัย สิงห์ฤกษ์ (2559)

5) หลักความโปร่งใส(Transparency) กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมาซึ่งได้เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ และสามารถตรวจสอบได้ มีงานวิจัยที่สนับสนุน เช่น จิตภา เร่งมีศรีสุข(2558) ประวิช นิลวัชรมณี (2556) ดวงตา ราชอาษา (2558) และ วรชัย สิงห์ฤกษ์ (2559)

6) หลักการมีส่วนร่วม(Participation) กระบวนการที่ข้าราชการประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม มีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้เรียนรู้ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญ ที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแนวทางการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา มีงานวิจัยที่สนับสนุน เช่น จิตภา เร่งมีศรีสุข(2558) ประวิช นิลวัชรมณี (2556) ดวงตา ราชอาษา (2558) และวรชัย สิงห์ฤกษ์ (2559)

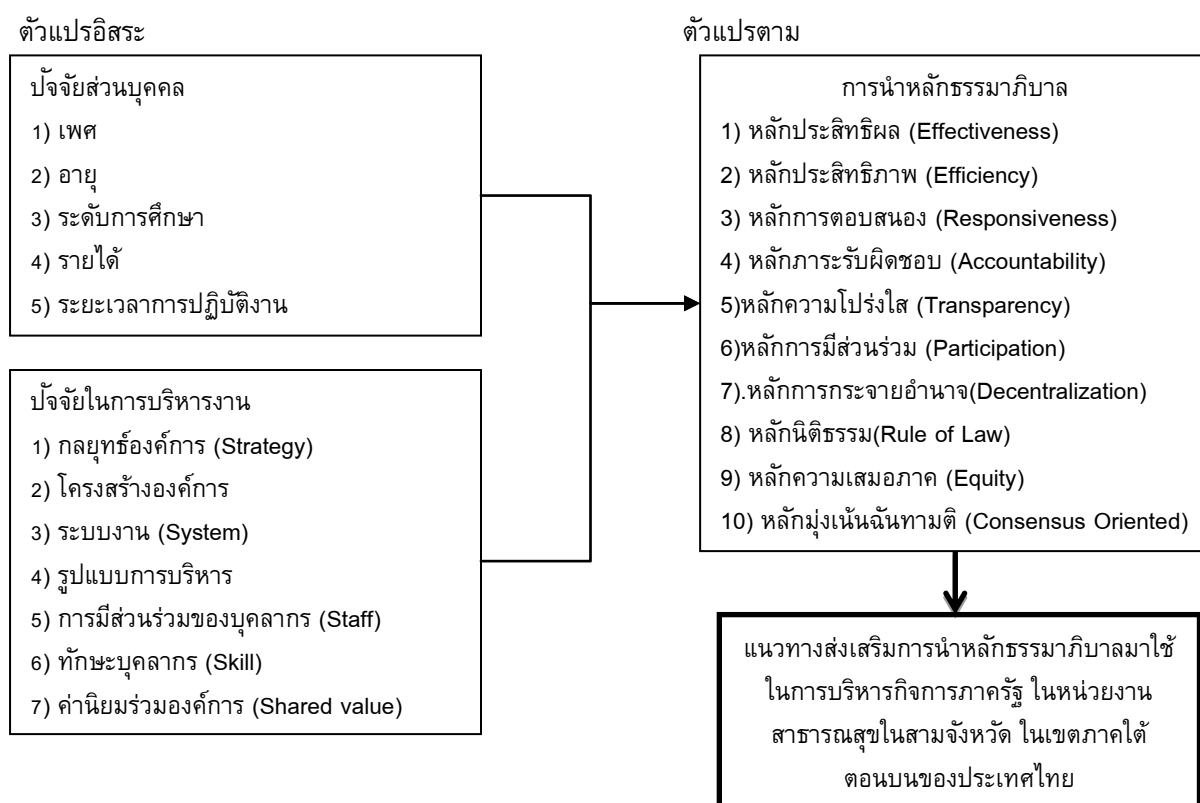
7) หลักการกระจายอำนาจ(Decentralization) การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจทรัพยากรและภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองอื่น (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการ ให้แก่บุคลากรโดยมุ่งเน้นการสร้างควมพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการและเพิ่มผลผลิตภาพเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ มีงานวิจัยที่สนับสนุน เช่น วรชัย สิงห์ฤกษ์ (2559)

8) หลักนิติธรรม(Rule of Law) การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีงานวิจัยที่สนับสนุน เช่น ประวิช นิลวัชรมณี (2556) ดวงตา ราชอาษา (2558) และวรชัย สิงห์ฤกษ์ (2559)

9) หลักความเสมอภาค(Equity) การได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีการแบ่งแยกด้านชาย/หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรม และอื่นๆ มีงานวิจัยที่สนับสนุน เช่น ดวงตา ราชอาษา (2558)และวรชัย สิงห์ฤกษ์ (2559)

10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ(Consensus Oriented) การหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่ามีความเห็นพ้องโดยเอกฉันท์มีงานวิจัยที่สนับสนุน เช่น วรชัย สิงห์ฤกษ์ (2559)

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ผู้บริหารและข้าราชการในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ในจังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 50 แห่ง จำนวน 958 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 283 คน จากการคำนวณด้วยสูตรของ Taro Yamane (1973: 125) จากนั้นทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละกลุ่ม แบบแบ่งตามสัดส่วน (Proportionate sample) (พิสนุ ฟองศรี, 2549: 109) 2) ผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้เชี่ยวชาญในเขตพื้นที่ในเขตพื้นที่ภาคใต้ตอนบน อันประกอบด้วย จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ตัวแทนของข้าราชการผู้ปฏิบัติงาน และตัวแทนประชาชน ผู้ใช้บริการ โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 30 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่าง ในช่วง 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2561-30 เมษายน พ.ศ.2561 โดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยในการบริหารงาน ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด ในเขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ มีค่า IOC = .95 โดยทุกข้อมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 0.50 และมีค่าความเชื่อมั่นซึ่งคำนวณด้วยสูตรคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟา ด้วยวิธีของ Cronbach เท่ากับ .94

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ประกอบด้วย สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ ได้แก่ ค่าสถิติที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบความแตกต่างรายคู่ Scheffe โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การวิเคราะห์

ความสัมพันธ์ทดสอบโดยใช้สถิติอนุมาน (Inferential statistics) การวิเคราะห์โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีช่วงอายุระหว่าง 31-45 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีรายได้ระหว่าง 15,001-25,000 บาท / เดือน และมีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 5-10 ปี

ปัจจัยในการบริหารงาน

ระดับปัจจัยการบริหารงานในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด ในเขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, S.D.=0.26) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านกลยุทธ์องค์กร ($\bar{X}=4.47$, S.D.= 0.23) รองลงมาคือ ด้านรูปแบบการบริหาร ($\bar{X}= 4.39$, S.D.= 0.40) รองลงมาคือด้านค่านิยมร่วมองค์กร ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.27) ตามลำดับ ด้านโครงสร้างองค์กร ($\bar{X} = 4.11$, S.D.=0.23) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยการบริหารงานในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด ในเขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย ในภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยการบริหารงาน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านกลยุทธ์องค์กร	4.47	0.23	มากที่สุด
2. ด้านโครงสร้างองค์กร	4.11	0.42	มาก
3. ด้านระบบงาน	4.13	0.53	มาก
4. ด้านรูปแบบการบริหาร	4.39	0.40	มากที่สุด
5. ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากร	4.24	0.36	มากที่สุด
6. ด้านทักษะบุคลากร	4.34	0.42	มากที่สุด
7. ด้านค่านิยมร่วมองค์กร	4.35	0.27	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.29	0.26	มากที่สุด

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้

ระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด ในเขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D.=0.26) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า อันดับแรก คือ ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ ($\bar{X}=4.53$, S.D.= 0.40) รองลงมาคือ ด้านหลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.38$, S.D.= 0.46) รองลงมาคือด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 3.97$, S.D.=0.49) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด ในเขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย ในภาพรวมและรายด้าน

หลักธรรมาภิบาล	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านหลักประสิทธิผล	4.27	0.30	มากที่สุด
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ	4.18	0.30	มาก
3. ด้านหลักการตอบสนอง	4.20	0.37	มาก
4. ด้านหลักการรับผิดชอบ	4.25	0.39	มากที่สุด
5. ด้านหลักความโปร่งใส	4.24	0.36	มากที่สุด
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.26	0.42	มากที่สุด
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	3.97	0.49	มาก
8. ด้านหลักนิติธรรม	4.28	0.50	มากที่สุด
9. ด้านหลักความเสมอภาค	4.38	0.46	มากที่สุด
10. ด้านหลักมุ่งเน้นคนตามติ	4.53	0.40	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.26	0.26	มากที่สุด

การเปรียบเทียบระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การเปรียบเทียบระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด ในเขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่มีเพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน มีระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ยอมรับสมมติฐาน) ส่วนที่มี อายุ แตกต่างกัน มีระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ไม่แตกต่างกัน (ปฏิเสธสมมติฐาน)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด ในเขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ
เพศ	.000*
อายุ	.060
ระดับการศึกษา	.000*
รายได้ต่อเดือน	.000*
ระยะเวลาการปฏิบัติงาน	.000*

* p-value < .05

การเปรียบเทียบระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ จำแนกตามปัจจัยในการบริหารงาน

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการบริหารงานกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด ในเขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย โดยมี ค่า Sig. น้อยกว่า .05 นั่นคือยอมรับสมมติฐานโดยแสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูง ได้แก่ ด้านระบบงาน ด้านรูปแบบการบริหาร และด้านค่านิยมร่วมองค์กร ด้านที่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากร และด้านทักษะ

บุคลากร ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ได้แก่ ด้านกลยุทธ์องค์กรและด้านโครงสร้างองค์กร และทุกด้านมีความสัมพันธ์ไปทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการบริหารงาน ที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด ในเขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย

ปัจจัยในการบริหารงาน	การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้		
	Pearson Correlation (r)	Sig.(2-tailed)	ระดับความสัมพันธ์
ด้านกลยุทธ์องค์กร	0.345*	0.000	สัมพันธ์ต่ำ
ด้านโครงสร้างองค์กร	0.357*	0.000	สัมพันธ์ต่ำ
ด้านระบบงาน	0.729*	0.000	สัมพันธ์สูง
ด้านรูปแบบการบริหาร	0.712*	0.000	สัมพันธ์สูง
ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากร	0.604*	0.000	สัมพันธ์ปานกลาง
ด้านทักษะบุคลากร	0.653*	0.000	สัมพันธ์ปานกลาง
ด้านค่านิยมร่วมองค์กร	0.743	0.000	สัมพันธ์สูง
รวม	0.860*	0.000	สัมพันธ์สูง

* p-value < .05

อภิปรายผลการวิจัย

ขณะที่ วิทวัส เพชรภาพ และ วัชรินทร์ ชาญศิลป์ (2558) ได้ทำการศึกษาและ พบว่า ข้าราชการและพนักงานในสำนักงานสรรพากรพื้นที่กาฬสินธุ์ที่มีอายุต่างกัน จะมีธรรมาภิบาลแตกต่างกัน ส่วนข้าราชการและพนักงานในสำนักงานสรรพากรพื้นที่กาฬสินธุ์ที่มีเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ประเภทบุคลากร อัตราเงินเดือน และระยะเวลาการปฏิบัติงานต่างกัน จะมีธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน แต่จากผลการวิจัยกลับพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารกิจการภาครัฐ ในหน่วยงานสาธารณสุขในสามจังหวัด ในเขตภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาการปฏิบัติงาน โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามอายุโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคล ทั้งเพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจในเป้าหมายของหน่วยงาน ระบบการทำงาน ทำให้ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้

และขณะที่ ศรีสกุล เจริญศรี (2559) ชี้ไว้ว่า ระดับธรรมาภิบาล ระดับวัฒนธรรมองค์กร และระดับประสิทธิภาพของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติอยู่ในระดับสูง ปัจจัยด้านธรรมาภิบาล และปัจจัย ด้านวัฒนธรรมองค์กร มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพองค์กร โดยมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งจากผลของการวิจัยก็จะพบว่า ปัจจัยในการบริหารงานทั้ง 7 ด้าน มีความสัมพันธ์กับระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า หากองค์กรหรือหน่วยงานใด ๆ ต้องการจะสนับสนุนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการจัดการให้ประสบผลสำเร็จ จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงปัจจัยในการบริหารงานด้วย ดังที่ พวงผกา มะเสนา (2557) ได้กล่าวว่า ปัจจัยการบริหารจัดการองค์กรที่มีผลต่อการบริการที่มีคุณภาพของโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และดังที่ วรชัย สิงห์ฤกษ์ (2559) ที่ยืนยันว่า ปัจจัยค่านิยมและวัฒนธรรม ปัจจัยความชัดเจนของยุทธศาสตร์ ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยความเหมาะสมด้านโครงสร้างของหน่วยงาน และปัจจัยการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของชุมชนสมุทรเหนือมทรพญ์แห่งประเทศไทย จำกัด โดยสามารถอธิบายรวมกันได้ร้อยละ 81.90

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. 2550. รายงานผลการดำเนินการตามเกณฑ์คุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ กรมอนามัย กระทรวง สาธารณสุข ประจำปี 2550. สืบค้นจาก http://www.anamai.moph.go.th/more_news.php. doc.
- จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์. 2559. การเพิ่มมูลค่าขององค์กรจากบรรษัทภิบาล. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- จิตาภา เร่งมีศรีสุข. 2558. ยุทธศาสตร์การพัฒนารายการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไชยา ยิ้มวิไล. 2557. พัฒนาการรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารรัฐกิจจากอดีตสู่ปัจจุบันและอนาคต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ดวงตา ราชอาษา. 2558. แนวทางการขับเคลื่อนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในยุคทุนนิยม. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทิพย์วรรณ จุ่มแพง, กุหลาบ รัตนสังขธรรม และ วลลภ ใจดี. 2554. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐตามการรับรู้ของบุคลากรในหน่วยงานระดับเขต กระทรวงสาธารณสุข.” วารสารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยบูรพา 7 (2): 38-52.
- ธนากร สุระพันธ์ และ ณัฐภูมิ บังจันทร์. 2560. การปฏิรูประบบราชการตามหลักการจัดการภาครัฐแนวใหม่ . เพชรบูรณ์: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ประวิช นิลวัชรเมธี. 2556. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ดุษฎีนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.
- พวงผกา มะเสนา. 2557. การบริหารจัดการการบริการที่มีคุณภาพในโรงพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- พิสนุ ฟองศรี. 2549. วิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เทียมผ้าการพิมพ์.
- มนญา กัปวัฒนารสุข. 2550. การศึกษาแนวทางการประยุกต์รูปแบบการบริหารจัดการตามแนวคิดของแมคคินซี [McKinsey's] ในสถานศึกษาปฐมวัยเอกชน. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วรชัย สิงห์ฤกษ์. 2559. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด. นนทบุรี: สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิทวัส เพชรภาพ และ วชิรินทร์ ชาญศิลป์. 2558. “ธรรมาภิบาลของข้าราชการและพนักงานในสำนักงานสรรพากรพื้นที่กาฬสินธุ์.” วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา 4 (4): 162-172.
- ศรีสกุล เจริญศรี. 2559. ธรรมาภิบาล วัฒนธรรมองค์การ กับประสิทธิผลองค์กรของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2552. คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์กรภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating). กรุงเทพฯ: บริษัทฟรีเมียร์ โปร จำกัด.

สมล ชุมทอง. 2558. การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กเพื่อ เป็นสถานศึกษาในการ
ขอรับรางวัลพระราชทาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระดับกลุ่มจังหวัดที่ 3. ดุษฎี
นิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

Schermerhorn, J., Hunt, J. and Osborn, R. 2003. **Organizational Behavior**. 9th ed. New York: John Wiley
and Sons, Inc.

Yamane, T. 1973. **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd ed. New York: Harper and Row Publication.